

PEPESUC

numèRO 1 setembre de 2005

« La teoria es quand o sabèm tot e que res fonciona pas,
la practica es quand tot fonciona e que degun sap pas perqué. » A. ENSTEIN

EDITORIAL

Vaquí que se dobrís lo numèro 1 de *Pepesuc* ! Ops, perdon. Adieu-siatz a totes! La còla tota de A1 vos presenta lo sieu jornal. Tot primièr, vos demandatz, benlèu, perqué aquela frasa en començament? N'i aurà una cada mes que serà aquí per prepausar una soscadissa, s'o desiratz. Nos podètz legir sul web e reagir. D'en segond, lo títol. Perqué PEPESUC? Es perqué sèm una còla que ranqueja? Sèm fenantasses? Sèm pas satisfaches del nòstre jornal? Benlèu qu'es qualqu'un que rescontrèrem a APRENE... Tic, tac, tic, tac. Pro! La responsa es

Ara intram dins lo viu del subjècte. Que poiretz trapar dins *Pepesuc* cada mes? I aurà un canton actualitat sul mond occitan e çò que se passa endacòm mai. Legiretz d'entrevistas amb las diferentas personas que fan Calandreta. Descobriretz una fèsta o una recèpta d'un endrech d'Occitània. Se penjarem amb d'autras lengas del mond dichas minoritàrias. Ensajarem de portar d'aisinas variadas d'utilizar en classa. Enfin, faretz la conoissença de Pepesuc que, o veiretz, es una vertadièra lenga de pelha.

La còla tota vos desira una bona lectura!

**e Pè, e Pè,
e PEPEsuc.**

Cap redactritz: Dalfina Palacio. **Redactors:** Jessica Canevet, Laurença Delagneau, Zoïna Marin, Pèire Raymond, Maria Rébeillé-Borgella, Anna-Sofia Villemur. **Director de publicacion:** Felip Hammel. **Corrector:** Domergue Sumien. Mercé a Mòni Allaya e la còla administrativa per l'ajuda en informatica.

CANTALIX E SAS PEGA-SOLETAS

Las lengas minoritàrias: lo cas de Maiòta

Maiòta es una illa situada entre Madagascar e l'Africa de l'Èst.
La superfície es de 374 quilomètres cairats per 131 320 estatjants.

Avèm rescontrat tres joves trabalhadors al fogal de Besiers. Son originaris de Maiòta e ancreat l'associacion maoresa de Besiers per fin d'escambiar entre eles e subretot d'ajudar los novèls arribants. I a Bacari Ibrahim que fa d'estudis d'istòria per fin de conéisser l'istòria de França, Mouhadji Mouhamadi e Coumpouni Djadirou qu'aprenon a adobar los motors dels batèls. Aqueles joves seguiran lor formacion a Besiers per obténer un diplòma e poder tornar al país.

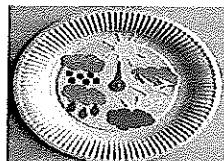
A Maiòta la lengua oficiala es lo francés mas tres lengas son espandidas entre lo poble: lo malgash (lengua de Madagascar), lo shimaoré (pròche del swahili), lo maorés (pròche del malgash). Sonque lo francés es lengua ensenhada, las autres son lengas marginalizadas. Cada lengua presenta de varietats dialectals çò qu'empacha pas doas personas de se comprene d'un biais global. Sonque lo maorés s'escriu, las autres lengas son encara a cercar lo biais de se transcriure. Ça que la, lo shimaoré se pòt ensenhar dins d'escoles privadas.

Vaquí qualques biaisses de dire en maorés: **Jéjé** = bonjorn; **kwahéri** = al reveire; **soukouyan gninaséna** = al còp que ven; **ri mou vochéami marahaba vo rawanissa** = fikira ga trou = vos mercejam d'aver partejat nòstras idèas.
Fin finala **oukouwahairi** = bona serada.

Podèm establir aital un ligam entre Occitània e Maiòta sus la situacion linguistica e a l'encòp sus la diversitat dialectala e la manca de reconeissença.

Jessica e Pèire

Estacion meteorologica

Cal :

- 1 carton regde (canson o camisa de burèu)
- Escudèla de carton
- unes cisèls
- 1 agulha gròssa
- de pega universala
- 1 gredon
- 1 estaca parisenca

- 1 - Dessenha sus de canson de color los motius
(lo solelh : jaune, las nívols : blavas e grisas,
lo lhauç : jaune, la pluèja : blava,
la neu : blanca e una sageta : roja)
  - 2 - Trauca amb l'agulha gròssa al mitan de l'escudèla e
al mitan de la basa de la sageta.
  - 3 - Empega los elements del temps sul contorn
de l'escudèla de carton.
  - 4 - Fixa la sageta amb l'estaca parisenca.
- Vaquí una estacion meteorologica que vos poirà marcar
lo temps de cada jornada. Suffis de virar la pichòta sageta.

Laurença e Zoïna

L'ostal sarralibre

Per aquò far, cal una boîta de cauçaduras.

1/ D'en primièr, dessenhatz dos ostals de
cada costat d'un angle de la boîta de
cauçaduras.

2/ Puèi descopatz l'angle de la boîta
seguent lo dessenh, sens oblidar de
daissar una bona partida del fons.

3/ Acolorissètz

4/ Tornatz començar la mejeissa causa
dins un autre angle per aver doas partidas
e manténer los libres.

Maria e Dalfina

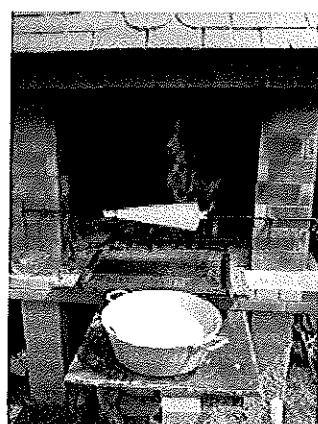

ERA CÒCA ARA BRÒCA

Tà har aquera còca, que cau :

- Un mandrin conic de hau o de castanhèr e 25 o 30 cm de haut per un diamètre de 15 cm de basa e per har ua punta sus eth haut. -
- 500 g de burre
- 750 g de haria
- 15 cl d'aiga de flor d'irangèr
- 18 ueus
- 750 g de sucre
- 1 zèst d'irange
- 4 g de sau
- 1 drin d'armanhac

Après que cau clarificar eths ueus ;

foetar eths jaunes dab 600 g de sucre dinc ara blanquida de tot. Hicar eth armanhac e era flor d'irangèr. Incorporar delicadament era haria tamisada. Pujar eths blancs dens un aute recipient, rafermir dab eths 150 g de sucre qui demòran. Mesclar eths jaunes dab eth burre e incorporar eths blancs. Era pasta qu'ei acabada. Sus eth còn, hicar papèr sulferizat, e installar sus un virabròca, davant era cheninèa. Vueidar era pasta a tot doç per capas leugèras.

Pendent era cueita dera capa precedenta tornar hicar pasta dinc ara fin d'aquesta. Que cau plan daurar era darrèra capa. cueita: 1ò30 a 2ò. Que cau deishar pausar era còca athmensh 8 dias tà que sia bon. bona hame.

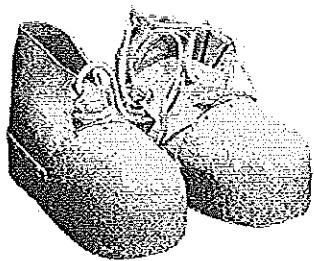
Anna-Sofia

PARAULA DE PEPE SUC

Dins lo bus, vegèri una
lei que disia :

- Escupissèm pas
- Charram pas al menaire
- Se kram pas
- Parlam pas patés

PEPESUC

NUMÈRO 2 OCTÒBRE DE 2005

« Diga-me e oblidarai, mòstra-me e me remembrarai, implica-me e comprendrai. » CONFUCI

EDITORIAL

Adieu-siatz a totes,

La davalada es arribada e amb ela pas sonque las fuèlhas mòrtas... Non!

Vaquí lo temps de se bolegar per la lenga nòstra, alara coma ditz Confuci: «implica-te e comprendràs».

Comprendràs enfin perque lo nòstre nom es Pepesuc.

« Pepesuc es de fach un tipe besierenc tradicional, farcejaire, manjacrestian popular, palhard e vantòrla.» (cf. *Nouvelle Histoire de la littérature occitane* de Robèrt Lafont e Cristian Anatòli [Robert Lafont, Christian Anatole])

Comprendràs que te cal anar a Carcassona mostrar una lenga viva.

Comprendràs que lo paisselatge es un escambi vertadièr entre calandrins e paissèls.
E fin finala, auràs talament comprés que faràs çò que Pepesuc te ditz.

**e Pè, e Pè,
e PEPEsuc.**

Cap redactritz: Maria Rébeillé-Borgella

Redactors: Jessica Canevet, Laurença Delagneau,

Zouina Marin, Dalfina Palacio, Pèire Raymond, Anna-Sofia Villemur.

Director de publicacion: Felip Hammel.

Corrector: Domergue Sumien

Sit: www.aprene.org

ACTUALITATS

Lo festenal « Los Orients d'Occitània » de Tolosa

Se debanarà del 23 de setembre al 31 d'octòbre a Tolosa e dins sa region. Es organizat per l'IEO 31 (Institut d'Estudis Occitans). Es la seisena edicion. Mai de 400 artistas participaràn a aquela manifestacion a fin de metre en relèu los ligams entre Occitània, mond mediterranèu e Orient. Aquelas manifestacions mostraràn de ligams pas totjorn coneguts entre cultura occitana e culturas grèga, aràbia, indiana, francesa... La diversitat de las manifestacions culturalas caracteriza aquel festenal: poesia, cinema, dansa, teatre, cançon e conferéncias... Aital, poirotz entendre Renat Jurié e Joan-Pèire Laffitte per un concèrt de cançons sacradas e profanas en occitan o encara veiretz los musicaires de « Era hèsta de Mosaica » [la forma recommandada es « Mosaic »] vos interpretar de cants e musicas occitans, berbèrs, sefarditas, araboandaloses. Poiretz veire lo darrièr espectacle del teatre occitan de La Rampa sus lo tèma de la seguretat o encara poirotz veire la projeccion del filme Malatèrra de Felip Carrese.

Per informacion podètz contactar l'IEO al 05-61-11-24-87 e veire la programacion a Internet:
www.ieotolosa.free.fr

Jessica e Pèire

Totes a la manifestacion per la lenga occitana lo 22 d'octòbre a Carcassona

Qualques entresenhas per i anar en autocarri (n'i a que son gratuïts, d'autres que demandan una participacion), per reservar e se marcar :

- Alès e Nîmes : MARPOC : 04.66.76.19.09
- Orlhac : COLLECTIU OCCITAN : 04.71.48.93.87
- Besièrs : COORDINACION OCCITANA DE BESIÈRS : 04.67.28.75.36
ÒC PER TOT : 06.12.25.42.26
- Montpelhièr : ÒC PER TOT : 06.12.25.42.26
- Tarba : CALANDRETA DE TARBA : 05.62.51.25.66

Camin de la manifestacion, recampament e despart: jardin A. Chénier, baloard de Varsòvia, baloard Marcou, balaord Barbès, baloard Cdt. Roumens, carrièra Brassens, Pont Vièlh, la Trivala, montada Combeleran, Ciutat (Pòrta Narbonesa, Liças).

Anna-Sofia e Zouina

LA MICOCOLA

Dimenge, lo 25 de setembre, a la plaça Santa Anna de Montpelhièr, se parlava occitan. Èra la fèsta de la Micocola qu'existís dempuèi 2001. Es un recampament de las tres Calandretas de Montpelhièr (Dau Clapàs, Lepic e Candòla) e del collègi Leon Còrdas. « Se creèt aquela manifestacion per far sortir las escòlas en plaça publica », contèt l'organizaire Enric Hammel. Los associatius tenguèron de bancas de mangiscla, de begudas e de jòcs. Èra present lo poèta Joan Pau Creissac a la galariá Cardabèla. Se sovenèm, l'an passat, del rescontro amb Max Roqueta, ont los calandrons li legiguèron sos tèxtes. Après aquel escambi literari, la jornada s'acaba totjorn per un balèti, qu'aqueste an l'animèron Joan Pau Canivet e sos musicians.

Dalfina e Zouina

Rescontre amb Ànnia Fraisse que nos parla del paisselatge

Quala es ta definicion del paisselatge?

Lo paisselatge es assegurat per un regent en pòst dins una classa Calandreta.

Lo paissèl aculhís un estagiari en primièra annada de formacion de regent, l'ajuda dins sas preparacions, sas presas en responsabilitat de la classa, l'avalora e ensaja de respondre a totas sas questions sul mestier de regent e sul movement Calandreta tot.

Quora podèm èsser paissèl?

Per far de paissèl, cal èsser titular d'una classa dins una escòla Calandreta, aver enveja de participar a la formacion dels calandrins. Los regents ne devon faire la demanda a APRENE.

Quant d'acamps fan los paissèls dins l'annada?

Tres acamps per an. Un per l'avaloracion de cada modul e lo tresen que valida o pas l'annada tota.

Cossí se passa un acamp?

Un acamp de paissèls se debana jos las leis del conselh. Cada paissèl legís las grasilhas d'avaloracion emplenadas e mandadas pels bailes. Escambiam aquí dessús entre paissèls puèi votam entre un fuòc verd o un fuòc roge per validar o pas lo modul.

De que te pòrta a tu?

Me pòrta de vam. Me pòrta un escambi vertadièr possible amb l'estagiari. Ai enveja de li bailar çò que coneissi de ma classa e del movement Calandreta. En retorn, los estagiaris nos pòrtan un agach novèl, una soscadissa que fa avançar las causas tant per eles coma per nosautres. Nos pòrtan tanben de cançons, de poesias... M'agrada tanben d'intervenir al nivèl mai teoric al centre de formacion e escambiar amb los autres paissèls.

La mercejam per son acuèlh.

Maria

Teatre d'improvisacion: l'autor

Cal causir un contaire que serà l'autor. A la causida: pòt siá contar una istòria qu'inventa pauc a cha pauc, siá legir un libre. Cada espectator pòt venir un actor segon lo bon plaser de l'autor. Es el -l'autor- qu'a carga d'atribuir los personatges a sos collègas. A flor e a mesura que l'autor conta, los mainatges-actors jògan çò contat.

De règlas son de seguir:

- una istòria pichòta
- una situacion de partença. «Es un can, X lo venes far, una drolleta, Y la venes far, e un lop, Z lo venes far. »
- una peripecia. Subran, se met a plòure, B fa de la pluèja. »
- una situacion de fin. Trapèron un ostal e se botèron dedins. »

Es un exercici que se pòt far amb de malnatges de nivèls diferents. Se faguèt mai que mai amb de C.E.1-C.E.2; pasmens al temps dels talhièrs descantonats, los grops se compausavan de mainatges de seccion mejana al C.M.2.

Jessica e Dalfina

ERAS MONACAS

Campan qu'ei un vilatge de 1642 habitants, situat ena hauta vath deth Ador, ara sortida de Banhèras de Bigorrà (6 km), sus eth camin deth Pic de Mieidia. Aqueth vilatge qu'auhereish un tipe accomplit dera vath pastorau deth Haut Ador. Qu'i vedem enquèra bòrdas tipicas, tropèths dens eras petitas pradas bordadas de bòscs. Era montanha qu'ac domina tot. Que cau saber qu'era comuna que's compausa de tres seccions: Campan, Santa Maria De Campan et La Seuva. Campan qu'ei un hòrtament frequentat peth monde estrangèr, pr'amor que's tròba sus era rota dera Mongia (purmèr domeni esquiable deths Pirenèus). Qu'ei un vilatge ath ras dera grana montanha mes era mar qu'ei sonque a ua òra e mieja. Donc qu'ei un vilatge agradiu.

A Campan eras monacas que representan *petetas* qui son de talha umana. Que representan umans dens scènas dera vita quotidiana. Que son de pertot dens eras carreras de Campan. Que disen que cada Campanés qu'a era soa monaca. Que cau saber qu'eras monacas qu'amassan personas deth villatge qui hèn partida d'ua associacion. Aquera associacion que s'apèra era associacion deths Marioles e qui's creè en 1992. Que son ua detzenada de personas tà fabricar eras monacas e que i a l'entorn de 180 monacas en vilatge. Aquera associacion que's creè purmèr tath Mariole, puish era hèsta que s'utiliza taras monacas. En mei deras monacas de Campan de talha umana, que i a eth talhèr deras monacas de colleccion. Aqueth talhèr qu'estó creat en julhet de 1997. DE SEGUIR...

Anna-Sofia e Laurença

La Festa dels Palhasses (¶¶ la Fête des Palhass¶¶) a Massiac (¶¶)

Dins la valada de Siana, al pè del Sejaleir, dempuèi 6 ans, una fèsta de país que se debana a Massiac ensaja de reviscolar la practica agricòla dels palhasses. Son de parets de pèiras secas (nautas d'1,5 mètre a 2 mètres) bastidas per reténer la tèrra e poder cultivar la vinha e los arbres fruchièrs, mai que mai lo pomièr. Se situau sul pendís expausat al solelh e son protegidas del vent freg de bisa. Aquela fèsta a permés de tornar bastir los palhasses qu'òm abandonèt al cors del siècle XX. E subretot aquel reviscol permetèt a de joves de s'installar e de viure de la cultura de la poma e de la vinha. En mai d'aquò se salvagardèt de varietats ancianas e localas de pomas. Aqueste an la fèsta se debanarà del **26 al 30 d'octòbre** ont poiretz vesitar los palhasses, degustar de produches a basa de poma e dançar amb la musica jazz-trad de l'ONS (Orquèstre Nacional de Salilhes) o encara de plan far petar la borrièra amb lo duo **Rocher-Delaunay** (cabreta-violon).

Per mai d'informacions: <http://www.cezalliersianne.asso.fr>

Anna-Sofia e Pèire.

PEPESUC

NUMÈRO 3 novembre de 2005

« Çò qui non pòt ensenhà's sonque peths tums e ath prètz dera violéncia non portarà sonque maishanta fruta. » Martin LUTÈR (1483-1546)

EDITORIAU

Adishatz a tots,

Qu'èm contents de vs'arretrobar per aqueste tresau numèro de Pepesuc. Ja eth tresau, er'annada que passa e que's passa plan peth occitan. Qu'avèm agut era dobertura deth collègi Calandreta de Pau. Qu'èm anats a Carcassona tara nòsta lenga. Mes eth occitan que va contunhar dab eths calandrons com Camilla de Tarba qui'ns explicarà Calandreta. E fin finau, tà contunhar eth nòste combat dab eth occitan que haram çò qui'ns ditz Pepesuc.

Bona lectura.

**e Pè, e Pè,
e PEPEsuc.**

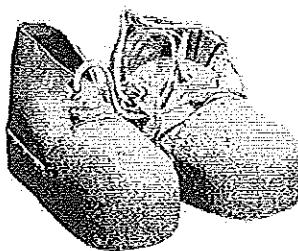
Cap redactritz: Anna-Sofia Villemur.

Redactors: Laurença Delagneau, Zoïna Marin, Dalfina Palacio, Pèire Raymond, Maria Rébeillé-Borgella.

Director de publicacion: Felip Hammel.

Corrector: Domergue Sumien.

Site: www.aprene.org

PEPESUC

NUMÈRO 3 novembre de 2005

« Çò qui non pòt ensenhà's sonque peths tums e ath prètz dera violéncia non portarà sonque maishanta fruta. » Martin LUTÈR (1483-1546)

EDITORIAU

Adishatz a tots,

Qu'èm contents de vs'arretrobar per aqueste tresau numèro de Pepesuc. Ja eth tresau, er' annada que passa e que's passa plan peth occitan. Qu'avèm agut era dobertura deth collègi Calandreta de Pau. Qu'èm anats a Carcassona tara nòsta lenga. Mes eth occitan que va contunhar dab eths calandrons com Camilla de Tarba qui'ns explicarà Calandreta. E fin finau, tà contunhar eth nòste combat dab eth occitan que haram çò qui'ns ditz Pepesuc.

Bona lectura.

**e Pè, e Pè,
e PEPEsuc.**

Cap redactritz: Anna-Sofia Villemur.

Redactors: Laurença Delagneau, Zoïna Marin, Dalsina Palacio, Pèire Raymond, Maria Rébeillé-Borgella.

Director de publicacion: Felip Hammel.

Corrector: Domergue Sumien.

Site: www.aprene.org

ACTUALITATS en OCCITÀNIA

Serada de sosten en Auvèrnhe

Dissabte 10 de decembre un balèti de sosten a la federacion Calandreta d'Auvèrnhe-Velai se debanarà a Sant Bonet de Riòm al luòc associatiu dels « Braiauds ». Dempuèi los ans 80, los « Braiauds » constituisson en Auvèrnhe (e en Euròpa!) un luòc de referéncia dins la musica tradicionala. Un floquet de grops joves d' estilse d' originas differents se produsiràn: **Komred** (dels « Braiauds »), **Ratapenada** (del Puèi de Velai), **Tres a cantar** (de Roergue), **Lo Solelh de las Lèbres** (de Lemosin), **Sòmiafèsta** (de Clarmont)... e mai totes los musicaires e cantaires convidats per una trentenada de musicaires.

En plaça per la borrà!!!

Maria e Pèire

Carcassona!!!

Carcassona... èra lo primièr còp que la vesiam aquela ciutat, e quina ciutat!!!

Carcassona l'imprenabla foguèt presa d'assaut per l'èrsa roja e jauna de las bandièras occitanas. Carcassona viviá, las parets alenavan lo perfum de la lenga occitana coma faguèt i a longtemps ja. E sustot la joinesa èra presenta de pertot dempuèi las Calandretas dusca a l'universitat. Fasiá plaser de veire flotar al vent las bandièras dels bretons, dels basques, dels catalans, dels còrses...e dels berbèrs! Visca Carcassona l' antiana tota en color e en joventut!

Maria e Pèire

*

Assaber de naishençà

5 mainats, 1 associacion, 1 director, lo cap ens quasèrns e los pès a Pau, 19 carrerà Leonard Constant. Desempuish 8 ans eth men gran hrair, eth collègi Leon Còrdas, que m'esperava e qu'arribèt ath mes de seteme de 2005, ath gran bonaiir deths mainats e deth mòn occitan.

Anna-Lofia e Dalfina

RESCONTRE

ESTAR UN CALANDRON A TARBA

Pendent eth men primèr modul, qui's passava ara Calandreta de Tarba, qu'èi encontrat a Camilla, ua mainada de nau ans e miei. Que demòra a Tarba e qu'ei en CM2 dens era classa de Natàlia. Camilla que m'expliquè qu'era soa Calandreta ei situada en vilatge de La Lobèra (a costat de Tarba) e que's tròba dens aquesta Calandreta pr'amor que i parlam en occitan e era soa granmair tanben que parla occitan, donc qu'ei ua causida dera soa mair. Que i avè eth son hrair e era que i ei desempuish era mairau. Que tròba que Calandreta ci un drin diferenta deras autas escòlas, pr'amor que s'i parla ua lenga que n'i ei pas dens eras autas, mes çò qu'aprenen n'ei pas different. Après que'm parlè dera soa Calandreta: eth cap d'establiment qu'ei era soa regenta : Natàlia Tambourre. Era presidenta qu'ei era mair de Lèa, Na Galtie. Era cantina qu'ei en'escòla, que manjan dab ua regenta e eras dues ajudas mairaus. Que i a quaranta tres calandrons a Tarba, repartits dens tres classas, e que i a sonque regentas.

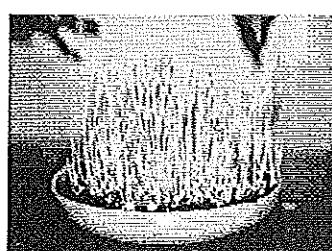
Dens era soa classa, que i a 14 calandrons. Que i a eths CE2-CM1-CM2 : eths tres nivèus, que son tots mesclats. Era classa qu'ei petita e un drin vielha pr'amor que serviva de cantina abans. Çò que l'agradava mei qu'èra d'estar dens era soa classa tà har matematicas perque l'agrada hòrt e tanben era recreacion pr'amor qu'ei dab eras soas amigas tà parlar o jogar. Çò que l'agrada mens qu'ei er'istòria. Camilla qu'anarà dens un collègi de Tarba normau après eth son CM2, e non pas ath collègi Calandreta, pr'amor era soa mair non vòu pas que sia intèrna, que la tròba tròp joena. Que mercegi hòrt a Camilla tà aver arresponut aras meas questions.

Anna-Sofia

alsina

Tradicionalament, lo 4 de decembre a Santa Barba plantam dins d'escudèlas de blat que simboliza lo renovèl e preditz una bona recòlta avenidoira.

L'escudèla de blat de Santa Barba esgaiarà la taula del repais bèl del ressopet de Nadal.

Cal:

I escudèla, de granas de blat, de tèrra o de coton.

Cossí:

Dins l'escudèla, metre de coton o de tèrra, pausar las granas de blat e tornar cobrir de coton o de tèrra e asagar regularament.

Perqué:

plantar, observar lo cicle de la natura, festejar Nadal tradicionalament, crear un centre de taula original.

Laurença e Zouina

canton hèsta

ERAS MONACAS

Adara que coneishètz un drin mei Campan, que'vs vòi parlar d'aqueras monacas qui hèn era particularitat d'aqueith vilatge. A Campan eras monacas que representan *petetas* qui son de talha umana. Que representan umans dens scènas dera vita vitanta. Que son de pertot enas carrèras de Campan. Que disen que cada Campanés qu'a era soa monaca.

Que cau saber qu'eras monacas amassan personas deth vilatge, qui hèn partida d'ua associacion. Aquera associacion que s'apèra er'associacion deths « Marioles » e qu'estó hèita en 1992. Que son ua detzenada de personas tà har eras monacas e que i a ath entorn de 180 monacas en vilatge. Aquera associacion que la creèn d'en primèr tath personatge istoric de "Mariole" puish era hèsta que l'utilizan taras monacas.

En mei deras monacas de Campan de talha umana, que i a eth talhèr deras monacas de colleccion. Aqueth talhèr que'u hèn en julhet de 1997. Eth món que volèvan crompar monacas, donc que i agó er'idèa de har petitas monacas. Que son de mei bon transportar! Aqueth talhèr qu'amassa cada annada ua mejana de 15000 vesitaires. Que i a 18 modèls de monacas de colleccion. Ara qu'ei a vosautes d'anar a Campan tà descobrir aquera magia.

ANNA-SOFIA e LAURENÇA

PARAULA DE PEPE SUC

PEPESUC

numèro 4 genièr de 2006

Èsser mai grand significa pas èsser al dessús dels autres.
(invariant pedagogic numèro 2) Celestin Freinet (1896-1966)

EDITORIAL

E vaquí! L'an nòu es arribat. E amb el, de causas bonas e mens bonas.
Aprèp la partença d'un membre de la còla nòstra, la còla se va agrandir...e òc avèm lo plaser de vos
anunciar la futura venguda d'un nenon (futur calandron). Es previst pel mes de mai.
Dempuèi lo darrièr numèro de *Pepesuc* una catastròfa es arribada a Mesa. L'escòla a cremat.

Bonna annada a totes.
Òm se desira los vòts. O fasèm entre
Nosautres, mas cadun sap qu'aqueste
An serà per d'unes
Agradiu e productiu e per d'autres la
Nafradura serà longa per garir.
Ne podèm parlar cada jorn
Avèm besonh d'escota,
D'amics, de sosten e de solidaritat.
A bon ausidor! adieu!

**e Pè, e Pè,
e PEPEsuc.**

Cap redactritz: Zouina Marin.

Redactors: Laurença Delagneau, Anna-Sofia Villemur, Dalfina Palacio, Pèire Raymond,
Maria Rébeillé-Borgella.

Director de publicacion: Felip Hammel.

Corrector: Domergue Sumien.

Site: www.aprene.org

SE DISIÀ UNA SERADA DE SOSTEN...

La divendres 16 de decembre 2005 a 9h del ser, se faguèt una serada granda de sostén a Mesa per l'escola. I anèrem. Intrèrem dins la sala granda coma doas pichotras dròllas curiosas e meravilhadas pel mond present. Es aquí que vegèrem l'implicacion e l'investiment grand dels collègas de Calandreta quand sém dins lo besonh. I avia almens 4, 16, 24... dc aquòs aquò, tres personas del movement. Notarem la presència forta del mond a la retirada que... vengueron veire los cantaires a sosténir l'escola?

Veritat es que mai d'una escola fasián sa festa de Nadal. Se pot comprene que cadun avia d'ocupacions e que se podia pas liberar. Pasmens, Mesa es pas una illa isolada de tota civilizacion. Un fum d'escoles doneron sens comptar de material mas de la aquela donacion lo confort uman de cadun serià estat planvengut.

Gulpabilizitz pas, los parents èran pas presents levat los de l'associacion que s'investisson de longa. Desiram a la colla tota, als enfants e a l'associacion tot plen de coratge.

Aquò dich, lo divendres 20 de genier una novela serada de sostén se debanarà a Mesa al gimnasi de La Posta. Rendétz-vos a 8 oras del ser per de segur far la festa !

Z. e D.
las venjairas mascadas

Batejada

Tara nòsta batejada, qu'avèm causit coma mairina Dauna Terès Pambrun, ua bigordana!

Aquera dauna qu'escriu libes taths mainats, que son beròis contes de tradicion e d'imaginacion. Que canta tanben, qu'a ua votz doça e plan agradiva taths mainats. Qu'ei ua conselhèra pedagogica en occitan ens Hauts Pirenèus. Tara nòsta batejada qu'avèm hèit ua parodia d'un libe son: **Hòu dejà!** Vaquí era començança:

Dens la soa socopa volanta un extraterrestre que dromiva. Tot patziu, tot tranquillòt. Un crascar de tòrt, ua fremida de hred: l'extraterrestre qu'a hred!

L'extraterrestre que's desvelha, un espiar au revelhon... « Hòu dejà! »

L'extraterrestre que's pren ua saca e que se'n va au gran córrer. E que cor, e que cor, dinc au mei esconut d'un camparòu. Au mei esconut d'aqueuth camparòu que drom ua Eshtrompfeta. tota patziva, tota tranquillòta.

« Hòu, Eshtrompfeta desvelha't!

- Que... que... i a ? A! B'ès tu l'extraterrestre! Quin vas?
- Jo, que vau plan, mes e sabes la data? As vist l'òra?
- Hòu dejà! »

L'eshtrompfeta que's pren la saca e que se'n va au gran córrer. E que cor, e que cor, dinc au mei esconut d'ua tuta. Au mei esconut d'aqueira tuta que drom ua broisha. Tota patziva, tota tranquillòta.

« Hòu, broisha, desvelha't!

- Que...que...i a? A! B'ès tu Eshtrompfeta! Quin vas ?
- Jo, que vau plan, mes e sabes la data? As vist l'òra ?
- Hòu dejà! »

Era seguida dens Pepesuc 5

Anna-Sofia e Pèire

ENTREVISTA

Rescontrèri Eric LHERITIER a l'escòla Calandreta Aimat SÈRRE de Nimes e me volguèt ben parlar de la fucion de director (extraches de la convèrsa).

« La fucion de director es un brave pastís...

La problematica dc Calandreta es diferente de la de l'escòla publica. Lo projècte es different, los parents son differents...

Lo director a un ròtle d'animacion de la còla mas tanben un ròtle de representacion de Calandreta. Deu far lo ligam pedagogia-associacion, en dedins e en defòra. Per Calandreta, lo binòmi president-director es fòrça important pel bon fucionament de l'escòla. Avèm l'astre, a Nimes, qu'aquel binòmi fuchione plan. Es pas totjorn evident. La fisança mutuala entre director e president es la clau de vòuta de l'escòla e tanben del ligam còla pedagogica-còla associativa.

Mas los bons costats son sovent escafats pels autres.

Lo director es fòrça sollicitat, tròp e mai. Es totjorn sul pont. Es fòrça dificil d'èsser eficaç a 100 del 100. La frontièra entre lo mestier de regent e lo de gestionari es fosca. En mai de s'ocupar del costat administratiu e pedagogic tanben se deu ocupar sovent de la gestion « fisica » del personal, dels emplecs del temps, de las demandas, dels conflictes se n'i a...

La fucion de director es una responsabilitat endòrma, subretot dins lo privat. Oficialament, l'Educacion Nacionala daissa lo camp liure per las diferentes accions menadas dins l'escòla, e lo director es sol responsable. Se pensam a tot, o fasèm pas. Per ieu, se pòt pas èsser director de contunh. Tròbi qu'es bon de far virar regularament aquela fucion qu'usa una persona. Mas podèm pas demandar a qualqu'un qu'o vòl pas far d'o far.

Demandava fòrça temps en defòra del temps escolar. I a fòrça acamps e l'escòla e en defòra, sovent de ser. Malgrat tot aquò, malgrat lo temps donat, la fucion de director es pas totjorn reconeguda. Un còp mai, a Aimat Serre, avèm l'astre. Sèm pas de monges de Calandreta, avèm tanben una vida endacòm mai.

A Aimat SÈRRE, la còla pedagogica se coneis dempuèi de temps e trabalham plan ensems, aquò nos ajuda. Avèm tanben per principi de virar, de classa e de fucion, aquò fa que sabèm totes que serem pas fossilizats dins la situacion d'uèi.

Lo director d'escòla es un cap de còla"?????

Zouina

Letra dobèrta

Avèm plan rebut lo vòstre vejaire **AMISTÓS** e un **PAUC** critic cap al jornalet nòstre.

D'unes dison que l'an pas encara vist, pr'aquò lo mandam cada còp dins las escòlas, benlèu que lo portaire fa pas son trabalh si que non se desencusam e tre ara arribarà!

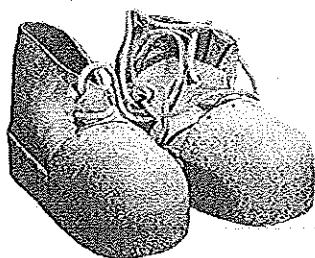
Tocant los qu'an pas agut enveja de legir aqueste jornalet, se compren plan, podèm pas èsser agradius per totes (dixit M.-O. Fogiel).

Pels escambis sèm encara en situacion d'aprene, sèm a ensajar de trapar la nòstra plaça coma futurs regents, una plaça pas totjorn de bon trapar dins aquesta annada de A1. Es per aquò que pensam que lo nòstre ròtle es pas encara de bailar de fichas didacticas o pedagogicas. Ça que la quora metèrem d'aisinas dins lo jornal (ex: "Teatre d'improvisacion, l'autor", Pepesuc n°2) aguèrem pas cap de resson per saupre se qualqu'un se'n serviguèt o se l'ajudèt o tot simplament per donar son vejaire.

Si que non, sèm plan d'acòrdi per reconéisser que Pepesuc manca un pauc de vam e de chuc, que la presentacion es de tornar trabalhar. Se metèm al trabalh sul pic e vos bailam rendètz-vos al numèro seguent amb lo Pepesuc novèl. Avètz lo sit per far las vòstras remarcas (www.aprene.org). E dins l'espèr d'aver de las vòstras nòvas vos mercejam d'aver pres de temps per nos faire las remarcas que melhoraràn, benlèu, lo jornal nòstre. Sens rancuna!

Laurença e Maria.

PEPESUC

numèRO 6 març de 2006

« Cambiar es pas venir qualqu'un mai. Es reconéisser qual sèm e o acceptar. »
Jaume Salomè

EDITORIAL

Comencèrem la formacion, èrem sèt, ara sèm pas mai que cinc. Après Jessica, es Maria qu'a decidit d'arrestar, li desiram un bon coratge per l'avenidor. N'aprofièchi d'aver lo ròtle de cap-redactritz per dire qu'après Jessica e Maria serà a ieu de m'arrestar per menar a son tèrme un projècte polit: la naissença de mon nenon.

Tant que teni la pluma, voldriáí dire un mercé a la còla d'A1, foguèt una annada pesuga, quitament pesugassa de còps que i a, mas rica de rescontres. Se ne fasèm un pichòt bilanç, lèu lèu, avèm pogut escambiar amb de paissèls e de bailes fòrça a l'escota, pensamentoses de la nòstra capitada. Avèm una mairina meravilhosa (Terèsa Pambrun), e sèm de segur la còla mai agradiva, polida, intelligenta... e modèsta de totes.

Desiri un bon camin a la còla per aquesta fin d'annada, fòrça coratge e mèfi, vos agachi d'un uèlh.

Ara daissi la plaça a la prima que l'esperam totes. A lèu.

**e Pè, e Pè,
e PEPESUC.**

Cap-redactritz: Laurença Delagneau

Redactors: Zoïna Marin, Dalfina Palacio, Pèire Raymond, Anna-Sofia Villemur.

Director de publicacion: Felip Hammel.

Corrector: Domergue Sumien.

Sit: www.aprene.org

CARAMENTRANT

Pel segond modul intrèri dins un mond desconegut: lo cicle I. Èri en cò de Valèria Adgé-Carisió de la Calandreta de l'Ametlièr, a Besièrs. Aguèri l'astre de participar a un eveniment gròs de l'annada: aprestar los vestits per Caramentrant. Aqueste an las Calandretas de Besièrs trabalhan a l'entorn de l'environament. Valèria causiguèt de far de catarinetas, de flors e de parpalhons. Per las flors, los enfants pintrèron de cercles de carton de blanc. Me trachèri de descopar los petals: de pichòts dins lo papièr de seda e de mai grands dins lo crespon. Las ajudas farguèron los autres vestits e acabèron d'empear los petals. S'avismam que lo trabalh es gròs e pren fòrça temps d'aprestar. Pasmens, s'arregalam de veire bastir aqueles vestits, partits de tròces de papièr e de carton.

Contunhèri mon camin de calandrina sens ne veire la finalitat. Ara soi en cò de Clàudia Bonnet en C.M., als Falabreguièrs, tanben a Besièrs. Aquí es pas question de far los vestits en classa. Los C.M. an la mission d'imaginar, escriure e jogar lo jutjament de Caramentrant. Arribèri al moment ont trabalhavan la mesa en scèna jos l'uèlh d'un comedian. Vesèm que los enfants an una capacitat granda de produsir en grop. Vegèri dins la setmana l'evolucion del jòc. Sabi pas s'es la pression, l'excitacion, los microfòns o la scèna (benlèu un tot mesclat)... Mas lo dissabte, tot anava. Aguèri pas l'astre de los veire costumats, ni los pichòts nimai los grands. Aquò's frustrant de viure dins una classa pendent quelques setmanas puèi de partir sens aver acabat amb eles.

Tala es la vida dura d'una calandrina!

Dalfina amb l'ajuda de Pèire

ERA MEA VITA DE CALANDRINA D'A1

Era mea annada de calandrina que comencè per un estagi teoric a Besièrs de dues setmanas. Qu'arribèi dens un endreit inconegut, dab móin inconeguts. Qu'èri era sola gascona dera còla. Aqueras setmanas qu'èran longas pr'amor qu'èri luenh deth men païs de Bigòrra mes qu'èran setmanas on avoi tot eth men debanament der'annada, donc era fin d'ua incertitud. Era nòsta annada que's passa en tres moduls. Jo qu'èri en prumèr en cò de Natàlia Tamborre a Tarba en cicle 3. Que's passè hèra plan. Puish qu'anèi a Tolosa a Còstapavada en cò de Valèria Marty. Qu'a eras GS e eth CP. Aqueth moment qu'èra un drin dificil ath nivèu dera lenga pr'amor que comencèi de har ua mescladissa deth gascon e deth lengadocien. Non me n'avisèi pas e ara n'ei pas aisit de tornar ath men gascon. Puish ara que soi a Pàmias en cò de Sílvia Salvayre en cicle 1. Qu'ei un cicle que'm hasèva hèra paur, mes fin finau, tot que's passa de plan: ar'escòla, dab eths mainats, dab Sílvia e dab era familha on dromeishi! Que'n profèiti entà mandar eth adiu a tot aqueth móin qui m'an arrecebut dens era lor escòla. Après qu'avèm un remplaçament de har: que son setmanas que passam a remplaçar un PE1. Jo qu'arremplaci Maria-Astrid Prat. Qu'a un tres quarts de temps entre Sant Cubran e Còstapavada a Tolosa. Qu'ei un remplaçament dificil pr'amor n'a pas nada classa soa, e donc que soi ua adulta de mei enas classas. Qu'èi mau de trapar era mea plaça. Mes qu'ei interessant de viver aquò en prumèra annada de formacion. Puish que i a eras setmanas ath centre de Besièrs que son pesugas, longas e dificilas mes a l'encòp que son enriqueishentas a tot nivèu: dera lenga, dera pedagogia, dera cultura en generau... Ath començament, que'm digoi que seré longa aquesta annada, mes fin finau que soi ja ath tresau modul e qu'èm ath mes de març.

Anna-Sofia

RESCONTRÉ

A la demanda de mai d'una persona que se questionan sul devenir de la formacion nòstra, avèm rescontrat Felip HAMMEL per que parle de la situacion actuala. Vaquí ciò que nos a fisat.

« Dempuèi l'amassada generala de l'ISLRF (Institut Superior de las Lengas de la Republica Francesa) del 21 de genièr de 2006, totes los rets d'escòlas associativas alsacianas, bascas, bretonas, catalanas e occitanas son partits amassa per pausar als elegits la question de l'avenidor de la formacion nòstra, vista la baissa de mejans que l'Estat baila. Ara tocam lo fons. Caldriá dobrir d'escòlas novèlas, de pòstes novèls e dobrir d'annèxes quand las escòlas son plenas.

La politica de finança de l'Estat es de comptabilizar lo nombre d'escolans de França, de lo dividir per 23 (es lo nombre d'enfants per classa), e lo resultat dona lo nombre de regents pagats per l'Estat. Tot aquò inclutz las escòlas de montanha, ont son mens, e las escòlas en ZEP ont i a mai de mejans de bailats. Dins la realitat aquel calcul fa pas lo compte bon que fòrça classas devon aver mai de 25 escolans.

L'objectiu ara per ara es de manténer l'estructura Aprene per quand lo solelh tornarà lusir.

Als que vòlon intrar en formacion, cal dire que la situacion es pas tancada. Mas devèm cambiar de velocitat e passar a l'ofensiva per dobrir de classas e d'escòlas. Se fasèm pas res, dins dos ans, benlèu tres, serà una famina dura. Aquò's l'istòria tota de Calandreta, mas cal avançar, senon, va pas! »

PS: « Se parla d'un projècte de manifestacion pel 17 de març de 2007 a Besièrs. Per far passar un messatge fòrt a l'entorn de la formacion? »

Laurença e Dalfina

Los Revelhets

Imaginatz-vos dintre la nuèch negra, un vent glacial vos sanglaça los òsses. Los cantaires e los violonaires arriban davant un ostal percut dins la montanha cantalesa e començan de far ausir lor planh (es en lemosin): « **Auvetz la mòrt que ròda, que ròda au torn de nos [nautres], ela es coma nòstra ombra ela nos sec pertot...** » Tre la cançon acabada ausiretz un sarrabastal de bruches e las formulas magicas per demandar los uòus: « **Crocon, crocon, passa pel fenestron, vèni al ceston!** » o encara « **Cacalhon, cacalhon, passa per la chatonièra, vèni al ceston!** » Alara l'esclaira apareisserà dins l'ostal e veiretz sortir los estajants un ceston d'uòus a la man e que vos convidaràn a acabar d'intrar. Aquí, deuretz cantar la Passion, puèi vos convidaràn a beure un bon còp e crostejar abans de tornar partir cantar davant un autre ostal. D'autres còps poiretz ben cantar que degun vos dobrirà pas la pòrta. O alara auretz una vesita de la gendarmeria per chafaret nocturne... Aital se pòdon passar los Revelhets. Se desròtlan entre Rampalms e lo diluns de Pascas. E celèbran la mòrt e la resurrecccion de Jèsus Crist. Coma Carnaval, son atanben la celebracion de la vida que torna amb la prima. Quò's una tradicion dont las originas son trebolas, atestadas a partir de l'Edat Mejana. Subretot, lo clergat catolic utilizèt aquela fèsta populara per far passar son messatge religiós al siècle XVII amb la difusion d'un repertòri de cants en francés que racontan la Passion (los darrières moments de la vida de Jèsus Crist). Mas ciò que suspren dins los Revelhets es aquel mescladís entre ciò religiós e ciò pagan. Sètz un pauc entre lo reculhiment, la soscadissa sus la condicion umana (la mòrt) e la fèsta, lo rescontre dels autres, lo partatge d'un moment ric en emocions... Evolucionatz dins un ambient misteriós entre sacrat e profan. De segur acabaretz la nuèch en manjar la bona pascada amb los uòus collectats, e tot aquò s'acompanha de qué beure e de qué dançar. L'ambient, si qu'es garentit. Revelhatz-vos, totes los endormits...

Per anar mai luènh, podètz escotar lo disc polit de la **Compagnie chez Bousca** entitolat Chants de quête de la période de Pâques chas Ocora, Radio France.

Anna-Sofia e Pèire

RESCONTRÉ A L'ESCÒLA DE SALY, SENEGAL

Rescontrèri a Saly (Senegal) Souleymane DJIMERA, regent, e Pepe Nicolas Tine, director de l'escola de Saly.

Me digueron que dins aquela escòla, contràriament a l'escola francesa, l'escolaritat dura sièis ans, CI (classe d'iniciacion), CP, CE1, CE2, CM1 e CM2. L'escola mairala existís pas. L'escolaritat es obligatòria a partir de sièis o sèt ans.

Las classas son subrecargadas. Ongan, i a dos CP's amb 65 escolans. La classa es dividida en dos grops. Un grop ven lo matin, l'autre lo tantòst. Pels autres nivèls es çò meteis : sonque un grop ven un jorn, e l'autre l'endeman.

A la fin del CM2, l'enfant passa lo concors general per l'entrada al collègi. L'an

passat, i aviá 200 000 candidats per 80 000 plaças. L'escolan se pòt presentar fins a catòrce ans.

Existisson tanben de collègis privats ont la capitada al concors es pas obligatòria, mas còstan fòrça car.

La comuna baila 162 500 FCFA (= 25 euros) per classa e per trimèstre. Los parents bastisson l'escola, sembla un pauc l'escola associativa.

La lenga ensenhada e ensenhaira a l'escola es lo francés. L'enfant escolarizat es en immersion a l'escola e rescontra lo francés sonque al contacte amb los toristas.

Viven un pauc la meteissa situacion que los calandrons aicí.

Sièis lengas se parlan dins lo país : wolof, pul,

soninke, diola, serèr, manding. Se transmeton per l'oralitat mas existís un diccionari per cada lenga.

En Senegal, i a de classas experimentalas per l'estudi de las lengas nacionalas. Lo govèrn trabalha per l'introduccion d'aquelas lengas dins lo sistèma escolar. A l'ora d'ara, de corses d'alfabetizacion pels adultes se meton en plaça per l'escritura de las lengas.

La lenga parlada a Saly es lo wolof.

Vaquí quelques mots :
Bonjorn, cossí vas ? = Na nga def ?

Vau plan = Man ngi firek

Mercé = Diareudieuf

Un = Bène

Dos = Niare

Tres = Niett

Zouina

PARAULA DE PEPE SUC

PePESUC

NUMÈRO 7 ABRIL DE 2006

« Daissi un trauc tan grand coma Laurença n'a daissat un aici... e
vos pòdi dire qu'es grò...ssa!

EDITORIAL

Hèu dejà!

Lo tren de la cèla Cerèsa Pambrum a destinacion de la fin d'annada intrarà en gara d'aici quelques setmanas. Ulgatz olidar pas lo rencontre de las Calandretas de Liengadèc a Bessilhas e lo congrès de Nimes.

Lèm partits a sèt e arribam a quatre d'aquel viatge emplenat de rencontres enriquissents. Mercé als regents que nos an acollits. Un viatge tanben emplenat de trabucs a la nòstra avançada cap al mestier de regent. E enfin un viatge oniric mercé als calandrons que nos porteron tant.

Cot esperant de contunhar aquel viatge amb vautres l'an que ven, vos disèm...

**e Pè, e Pè,
e PePESUC.**

Cap-redactritz: Dalfina Palacio

Redactors: Zoïna Marin, Pèire Raymond, Anna-Sofia Villemur.

Director de publicacion: Felip Hammel.

Corrector: Domergue Sumien.

Sit: www.aprene.org

« PREnèm Lenga »

Eth dimars 18 d'abriu qu'anèm véder ua exposicion deras escòlas de Besièrs: eras Calandretas deths Falabriguièrs e deth Ametlièr. Eras escòlas qu'expausèn eras fabricacions deths mainats hèitas pendent er'annada e er'annada d'abans. Eth trabalh que's realizava durant duas annadas dab tots eths cicles, sustot dab eths moments deths talhèrs descantonats: eths calandrons que son mesclats e que son repartits dens talhèrs que pòden causir.

Que podom véder eras representacions deras gaspas d'arrasim, dab cotons redons per exemple. Que i avèva tanben mei d'ua representacion d'escargòlhs: dab pasta de modelar, pintura e papèr d'alumini. Qu'èra parièr peths parpalhons!

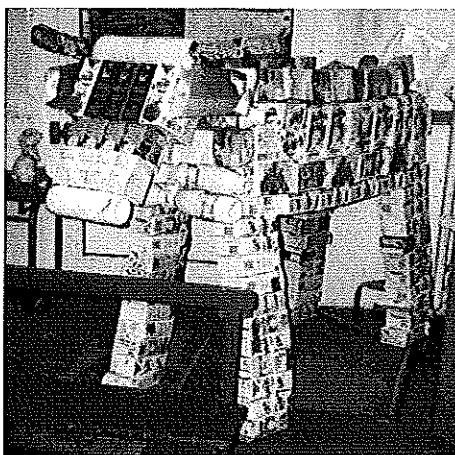
Eths que m'agradèn mei que son eths de papèr d'alumini dab palhetas empegadas dessús. Mes que n'i avèva tanben de penduts en tres dimensions.

Dab era còla qu'arremarquèm qu'era lor Dauna Davalada ei mei beròia qu'era nòsta, e hèra mei simplòta. Çò que'ns agradè hèra tanben qu'estó eras garlandas de hlors, dab papèr crespon. Que i avèva tanben un filme deths mainats pendent mei d'un moment de classa.

Que guardi eth melhor pera fin: era representacion d'ua vaca en boita de lèit. Aquera vaca qu'a era grandor d'un vedèth. Tot qu'èra representat: eths uelhs dab taps, eras còrnas, eras aurelhas e eth braguèr dab botelha de iaort de béver.

Felicitacions a tot aqueth món e sustot aths mainats qui an hèit beròias causas. Que volem demandar aths regents s'an fichas de preparacions, de trabalh o causas qui'ns poiràn servir peras nòstas classas futuras. Se òc, e podetz mandà'ns aquò? Mercé plan.

Anna-Sofia e Pèire.

(classa de PS - MS dels Falabriguièrs. Classa de Patrià Baccou)

RESCONTRe

Coma o disiá dins l'editorial serà lèu la fin de l'an e es temps de se projectar mai concretament per l'an que ven. Per ma part soi interessada pels mièges tempses de lengas. Bèl primièr, perque son de pòstes que s'utilizan par far de causas fòrça differentas segon las escòlas donc permeton de tocar de domenis mai variats que çò que podèm creire. A mai, de poder contunhar lo travalh en binòmi amb un regent experimentat, nos n'anam pas privar!

Per respondre a mas questions, rescontrrà una regenta de lenga. Se sona Magalí Birycki, mamà de dos calandrons, Èva e Batista. Es novelària a la Calandreta de Mesa dempuèi doas annadas.

DALFINA: Sabi que cada escòla modèla lo pòst de lenga coma vòl. Cossí se passa a Mesa?

MAGALÍ: Ensenhi la lenga francesa. Ai los C.E.1 quatre còps per setmana, los C.E.2 cinc còps e los C.M. cinc còps tanben. Los enfants passan las cenchas amb son regent mas el me fa passar las correccions.

DALFINA: Ocupas un pòst que i es malaisit de trapar sa plaça: cossí fas?

MAGALÍ: Es pas aisit. A mai pòdi pas practicar la P.I. coma o voldriá per manca de temps. Pasmens la còla pedagogica m'ajuda fòrça. Ai ma plaça dins los rescontres amb los parents. Quand los enfants escrivon un tèxte en francés me lo venon mostrar.

DALFINA: Sembla de t'agradar aquel travalh que de costuma, lo regents lo fonhan. Baila lor enveja.

MAGALÍ: M'agrada la lenga francesa, de l'estudiar e de la far passar. Vesèm los enfants progressar fòrça al nivèl de la lenga. A mai, per ieu, un mièg temps per començar me permetèt de m'acostumar. Çò mai important es de veire funcionar los quatre nivèls.

DALFINA: Parlava de la manca de temps totescàs. Pòdes bastir de projèctes amb los regents de las classas?

MAGALÍ: Lo programa es fòrça cargat. Pasmens tre que pòdi far de palancas amb l'occitan ne fau. Participi al viatge de fin d'annada amb los regents de cicle 2 e 3. Aqueste an , partissèm en Espanha. A mai, seguissi lo projècte qu'avèm amb l'associacion A.R.D.A.M. sus l'environament.

DALFINA: Dempuèi quant de temps parlas occitan?

MAGALÍ: L'aprenguèri aquí. Mercé a d'estagis Parlar, a Jaumet Milhau, als enfants e a la còla que m'ajudèt.

DALFINA: Un ponch oblidat?

MAGALÍ: Òc! M'agradariá d'aver un temps complet per èstre regenta de francés a mièg temps e me truchar de la B.C.D. a mièg-temps. En classa son los regents que fan la lectura. Aquí poiriá travalhar amb los enfants de l'escòla tota. Seria una bona causa.

Dalfina

TRADICIONS CAMARGUENCA

Vos voliam parlar de quicòm que se passa en çò nòstre, en Pichòta Camarga, e que se ditz *l'abrivada e la bandida*.

Tostemps i a agut de corsas camarguencas dins las arenas de Mauguio en Arles. Per aquò far, a passat temps, d'òmes a caval, los gardians, anavan quèrre dins los prats los buòus per la corsa del tantòst. Tre la sortida del prat emmalhavan los buòus (se botavan en « V ») e los menavan a las arenas per la corsa del tantòst: èra *l'abrivada*. La corsa acabada, los gardians tornavan far lo camin al revèrs per tornar lo buòus al prat: fasián la *bandida*.

Uèi, res a cambiat. Vesèm totjorn los buòus se passejar jos nòstra fenèstra emmalhats pels cavals. E cada estiu, per la fèsta del vilatge, anam veire lo matin *l'abrivada* e lo tantòst *la bandida*. Pasmens, menar de buòus d'un prat a un vilatge, o lo contrari, es mai complicat amb la circulacion. Alara los gardians cagan las bèstias dins un carri e zo, al vilatge ont faràn partir *l'abrivada* de la plaça. Lo ser, après la *bandida*, totes se recaman dins la plaça per festestar l'estiu, los buòus e tot çò que se pòt festestar perque francament i a pas de besonh d'una rason per far la fèsta.

Zouina e Dalfina

PEPESUC Daissa La PARAUΛ...

A la còla,

Mon trabalh dins lo jornal, en mai dels articles, èra de trapar cada còp una citacion per vos far soscar. Sabi pas s'aquò marchèt mas me foguèt agradiu.

Ara que soi en comjat maternitat, capiti pas de daissar aqueste jornal que fin finala es un pauc mon primièr nenon.

Amagada dins l'ostal, voliá prene la pluma per vos dire un pauc quina còla foguèrem, per vos liurar un pauc lo costat amagat de cadun.

Començarai par Anna Sofia. Pels que la coneisson pas es una Bigordana de Banhèras de Bigòrra ! Ja, tot un programa. A mon vejaire, es un pauc trop bigordana. E non, Anna Sofia, soi desolada de te dire que Banhèras es pas la capitala d'Occitània; benlèu un jorn, contunha d'ensajar, ta determinacion nos baila de vam. Mercé.

Pèire es lo solet òme qu'avèm. Per tu, Pèire, ai un secret de te dire (o cal pas dire a mon marit !). Cada còp que prenes ton violon e que començas de jogar o de cantar, soi amorosa. Pèire, es un vertadièr, un pur. Tot seriá tan mai aisit se lo mond èra coma tu !

Puèi, Zouina, que vòl dire polida. Sabi pas s'es polida d'en defòra mas lo dedins, el, m'agrada. Se coneissèm ja dempuèi 3 ans e vos vau pas contar lo detalh de la nòstra relacion que seriá pas possible de publicar lo jornal. Ça que la la poiriái mercejar d'oras e d'oras, vos poiriái parlar de son integritat, de son amistat mas o farai pas senon lo jornal seriá pas jamai acabat e ela se'n creirà. Que cal saupre que la Zouina es pas trop modèsta, de trop conflar de las cavilhas, lo genolh li fa mal (lo menisc a petat !).

E per tu Dalfina, acabarai l'article coma ai començat cada jornal amb una citacion de Montesquiou que ditz : « Del mens pensam, del mai parlam. ». Alara, arrèsta-te de parlar.

A lèu, Laurença.

PEPESUC

NUMÈRO 8 mai de 2006

« L'educacion desvelòpa las facultats mas las crea pas ».
(VOLTAIRE 1694/1778)

EDITORIAL

La malediccion es encara tombada sus la còla Terèsa PAMBRUN.
A la debuta èrem sèt calandrins, ara son pas mai que tres...Mas sonque per aquela setmana. E òc...après l'operacion del genolh, soi encara en convalescència. M'en desencusi. Mas pro parlat de ieu.

Coma lo temps de las cieriàs, vaquí vengut lo temps del congrès.
Cada jorn, los salvats de la formacion A1 (Anna-Sofia, Dalfina e Pèire) publicaràn un jornalet especial ont poiretz legir d'articles a prepaus de la vida del congrès, de rendut comptes, d'anecdòtas...

Anavi doblidar. Qualques nòvas del nenon de Laurença : Es pas pressat, vòl pas far coneissença amb lo mond d'en defòra, es plan dedins. Devèm encara esperar.

Bon congrès a totes.

**e Pè, e Pè,
e PEPESUC.**

Cap-redactritz: Zoïna Marin

Redactors: Dalfina Palacio, Pèire Raymond, Anna-Sofia Villemur.

Director de publicacion: Felip Hammel.

Corrector: Domergue Sumien.   **Sit:** www.aprene.org

Coma fòrça mond o sabon, me foguèri operada del menisc pendent las vacanças de Pascas. Arrestada qualques jorns, podiái pas rescontrar qualqu'un per me parlar de son viscut a Calandreta. Alara, demandèri a Maria-Àngel Tremolières, A2/PE1 que remplace pendent sa formacion, de me parlar d'aquesta annada tan redobtable.
Vaquí son sentit...

L'annada De PE1

Vaquí : las espròvas d'admissibilitat son acabadas !!!

Alara l'annada de A2/PE1...

Es una annada dificila mas aquò es pas una suspresa ! Dificila fisicament mas tanben psicologicament. Adonc vos aconselhi de vos metre al travalh tre que reçaupretz la letra de la Federacion e de trabalhar de contunh long de l'annada tota que fin finala passa lèu !

Mon annada de A2/PE1 foguèt tanben, de rescontres amb de personas excepcionals (tant los professors coma los estudiants). Aguèri l'astre d'estre dins una còla ont i aguèt l'ajuda e un sosten bèls entre nautres sens esperit de competicion. E aquò vos pòdi dire qu'es mai qu'important !!

Adonc coneissi pas encara la fin de l'istòria mas foguèt per ieu una annada fòrça rica en emocion, en escambis...

Profièchi de Pepesuc per mercejar lo mond que me suportèron e me sostenguèron l'annada tota (còla pedagogica e associativa de l'escòla, còla de PE1...)

Alara disi al mond que seràn en A2/PE1 l'an que ven : BON CORATGE!

Maria-Àngel e Zouina

PARAULA DE PEPE SUC

PEPESUC

numèro 10 junh de 2006

« Que cau dus ans per apréner de parlar, que cau tota ua vita per apréner de carà's. »
CONFUCI

EDITORIAU

Aquí era fin der'annada qu'ei arribada. Non sabi pas se podèm díser qu'ei ua escadença per nosautes. Que i vedi un costat positiu : aquesta annada d'A1, plan pesuga, qu'ei acabada. N'i a pas mei de viatges sus eths camins d'Occitània, nimei d'estagis!!!! Lèu que seràn eras vacanças. Que vieni plan de díser lèu : tiò (que òc) que i a tanben un costat negatiu : qu'avèm ua setmana dificila. Qu'ei per nosautes era setmana deras avaloracions. Que'n profèiti tà desirar ara còla tota : bona escadença en un sol mot : _____!!!!!! Que profèiti d'aqueste darrèr numèro de *Pepesuc* tà mercejar tot eth monde d'Aprene, eths professors, eths paissèths (e eths ajudaires), eth monde que ns'an arrecebuts dens eras escoles, eths legidors deth jornau nòste... de ns'aver suportats, sostienuts e ajudats. Mercé plan a tots.

Que'vs desiri a tots ua bona fin d'annada escolara e bonas vacanças.

Era còla tota que'vs desira ua bona lectura!

**e Pè, e Pè,
e PEPEsuc.**

Cap redactritz: Anna-Sofia Villemur.

Redactors: Zouina Marin, Dalfina Palacio, Pèire Raymond.

Director de publicacion: Felip Hammel.

Corrector: Domergue Sumien.

Sit: www.aprene.org

« Eth viatge deras Monacas »

Pendent nòstra annada d'A1, realizèrem un projècte d'escritura amb l'ajuda de Sénher Eric Sudrat. Cerquèrem amassa la tematica e la dralha de la nòstra produccion escricha. Causiguèrem d'escriure una istòria que se poiriá utilizar per totes los cicles. Aquela istòria raconta lo viatge d'una monaca (veire **Pepesuc n°1**) sortida de son libre que se'n va de son vilatge bigordan de Campan cap al demai d'Occitània.

Es un viatge iniciatic cap a la lectura per çò que l'element desenclavador de son viatge serà una formula magica qu'un personatge legirà a sa plaça. E aital cada còp se trobarà dins un endrech different d'Occitània ont tornar-mai subirà aquela situacion dusca al moment ont un personatge benvolent li ensenharà la lectura. Aquò li permetrà de mestrejar d'ara enlà sa vida e de tornar dins son libre d'imatges...

Mas aquel viatge foguèt atanben un biais de descobrir d'autres dialèctes occitans: lemosin, auvernhat, provençal, lengadocian. Cada personatge parla dins son dialècte a la monaca e ela lor respond... en gascon de segur! Per falta de temps e de competéncia poguèrem pas apondre los dialèctes vivaroalpenc e niçard. Vos pregam de nos desencusar! Pasmens, aquel viatge es un bon biais per presentar las riquesas de l'occitan als calandrons.

Benlèu qu'aquel projècte d'escritura poiriá far l'objècte d'una publicacion per La Poesia (ostal d'edicion per las escòlas occitanas)... Veirem ben!

Se sètz interessats per legir la nòstra produccion escricha , escrivètz-nos o contactatz-nos al centre Aprene.

PÈIRE

Pensadas DETHS CALANDRINS AI SUS AQUESTA ANNADA DE FORMACION

AGRADIVA

HÈRA DE FRUSTRACION

ENRIQUISSENTA

HARTERA DE CAMINAR

DE RESCONTRES TERRIBLES

CANSANTA

LONGA

RAI

PESUGA

LUENH DETH MEN QUOTIDIAN

UN MESTIÈR PLAN APRESTAT

*****

PENSADAS DETH MONDE DETH BUREU

Comèdia, dansa, musica, dessenh... avían cadun un talent aqueles de la còla Teresa Pambrun. I nos mostèron sovent sens amagar lor gauç, ni quitar lo risolet. bon vam per las annadas venentas.

Patricia

LOS A1 : UNA CÒLA PLAN SIMPATICA

CRISTÈL

Al cap del mes d'agost de 2005, vegèri intrar amb plaser una còla de 8 calandrins a APRENE. Una còla pro jove, a mai! E qu'arriban quasi totes amb l'experiéncia d'una classa Calandreta. Ponch fòrça positiu per parlar de la classa coma quicòm mai que de teoria! Mas a l'encòp, i aguèt dos abandons, una formacion « a distància » e una promesa de mainatge acabèron de far mermar aquela còla. Al congrès a Nimes èran pas que tres valents per portar la bandièra de la còla Teresa Pambrun. Mas, lo vam i èra, que i publiquèron tres números de Pepesuc! Doncas una còla de geometria variabla. Valenta. La tretzena còla en primièra annada iniciala de regents per Calandreta.

Felip Hammel, director

LO VOSTRE OROSCÒC

ARET: Capitada, bona annadaa venir. De rescontres masculins a bodre!

TAUR: Fonzatz comade costumamas mèfi als trabucs.

GEMINIS: La vision dobla es pas una malautiá, es normal per vos.

CÀNCER: Capitada. Besonh de repaus. Las vacanças vos faràn de ben.

LEON: Arrestatz de bramar, l'estiu arriba.

VERGE: Mèfi de o èsser pas pus, l'estiu serà caud.

BALANÇA: Un còpòc, un còpnon, cal saupre ont anar.

ESCORPIÓN: Capitadabèla. Cambiadament de situacion per l'an que ven.

SAGITARI: Es pas la pena d'ensajar de visar lo solelh, tocaretz pas que la cima de l'arbre.

CAPRICÒRNE: Arrestatz de caminar lo capbaissat, pensatz de lo levar, de suspresa arribaràn.

AQUARI: Capitadabèla. Una vida novèla començarà après l'estiu.

PESSES: Nadar, nadar, nadar, pensatz de sortir de la vòstra bofiga.

Zouina e Dalfina

PARAULA DE PEP SUC

